

I

1.889

LIBRARY

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
NEW YORK

I	688.1
BIOGRAPHICAL	

688.1

श्रीगणेशायनमः॥ ॥ कर्मपुराणे ॥ वृद्धिश्चादिकृतुर्दक्षो सत्पो नान्दी
मुखेवसुः॥ नैमिन्निक्के कालकोत्तौ कन्यायां क्रवलोचनौ॥ पुरुषा
मार्दवाश्च पार्वणोऽसमुदाहृतः॥ ॥ पवित्रं तु कोरेयस्य यस्तु गंधं स
मारभेत्॥ रुद्धिरेण स मालिन्नेन तेन तु पिंगमिष्यति॥ ॥ अन्यस्तु॥
पवित्रं यस्य हस्तं पुण्यं तु गंधं स माचरेत्॥ आसौ रंत भवेच्छु
द्धं पितृहृत्वापि जायते॥ ॥ कुशं कुलिपवित्रं लाहति तस्यै

श्रीब्रह्मण्युपि आदि चेथं तिके मते बजुरो॥ ॥ पराह पुराणे॥
तृणाविकेतस्त्रिमधुस्त्रिसुवर्गाः षडंगचित्॥ सत्विजं भागिने
यश्च दोहित्रं च सुरंतथा॥ जामातरमातुलश्च नयानिष्टिश्च ब्राह्म
णं॥ पश्चात्पुनरितश्चैव शिष्यं सम्यञ्चि न तथा॥ मातापितृरतं
चैव एतान् आद्रे नियोजयेत्॥ ॥ मित्रं क्रकुरुषी चैव श्यादत्तं
स्तथा द्विजः॥ कन्यादधपितृवद्वि वदेवत्स सोमविक्रयी॥ अभि
शस्तथा तेन पिण्डं तो ग्रा मया चकः॥ भूतकाया पकश्चैव तृणा

का व्यापकः स्वयं॥ परपूर्वापनिश्चैव मानुषि त्रैश्वन्यनिन्दकः॥ वृ
षलीपनिघोषाश्च वृषलीपनिरेव च॥ तथा देवकश्चापि आ
दिनो ह निजेन न॥ पृथमे हि दुर्धः कुर्याद्विप्राणाञ्च निमंत्र
णं॥ आनिमंत्रयि जात्या ह मागतां भोजयेद्य नान॥ पादशौ
चादिना गिरु मागतां भोजयेद्दिनान्॥ ॥ वायुपुराणे॥ मृ
ष्टिमात्रपमाणञ्च आहामलकमात्रकं॥ समीपत्रपमालीकपि

एतदद्या गया शिरे॥ ॥ पितृपात्रे तिलां दद्यात्परित्याज
शोदकेः॥ मन्त्रेणानेन पित्रास्तासु दक्षिणा मकारयेत्॥ परि
षिंयन्निधा सर्वान्पुत्रिपत्यक्षमापयेत्॥ पितृत्वि सृज्य वा
चम्यमाक्षिणा श्रावयेत्सुरान्॥ ॥ सप्तो रिता नरवपा
वकदहमाना माहो क्यमौ हि निरुनेन लुधा को ए॥ यानि
र्ममे निरिविहः॥ बहरी हरेण नाम नरी क्षमगरी मनिशंभरा
मि॥ काशि॥ नाचूतं कडु निरु मिष्टमधुरं क्षीरं कषायं चित्तं॥

पानघ्नं कफनाशनं किमिह रं दुर्गां धृदी पापहं ॥ वक्रस्याभ
रं विभुक्तिं करं कामो नि संदीपनं ॥ नाम्न तस्य स विवयो
दरा गुणाः स्वर्ग्यहो दुस्तभा ॥ नाम्न तस्य श्लोकः ॥ ॥ श्रीम
नुवर्तनी ॥ मासिक पित्तं थय याग नि श्लोकः ॥ प्रथमे मासिकं क
त्वा एधि व्यं त्रय सांगतिः ॥ द्विमासिके भवेदापत्ति मासात्तेज
सांगतिः ॥ तृतीयांसे भवेदापुः पञ्चमासे विषद्विनिः ॥ षष्ठ्यांसे
भवेत्सर्पः सप्तमासे तु वडुमा ॥ अष्टमासे भवेदुल्लान वने विस्तु

सांगतिः ॥ दशमे मासिके रुद्ध एकादशे शिवे गतिः ॥ द्वादशे न
वसम्पत्तिं निरंजन पदे स्थितिः ॥ एवमासिक पित्तेन पित्तं द
त्तं मक्षयं ॥ विना मासिक पित्तेन कथं नोक्षं नु देहिनां ॥ मासे मा
से गतिं प्राप्तिमेव मनु रवती ॥ ॥ मनुवर्तनं ॥ पक्षिमां संतु
पक्षंतु मीनं चैव द्विमासकं ॥ हरिणं त्रय मासेषु कृत्वा सारं
वतुर्थकं ॥ बुधमासां संतथा पञ्चषष्ठं छागं प्रशस्यते ॥ सप्तकूर्म
विजानीयादष्टौ वरा ह मेव च ॥ नवमे मेव मां स लुमा हिष श्वद

शेतिव॥ एकादशं तत्समां सं दृष्टं सं त्वद्मेव च॥ एतन्मां संप्रकृती न
 पितरं लुप्यते तदा॥ आदिकाले प्रकृत्या च कर्तव्यं च सदा दुःखे॥ ४॥
 आदिकर्मणि वर्जितं सर्षपाजकमेव च॥ कृष्णाण्डं मत्तुरा एयी आदि
 ध्यजेन वर्जितं॥ शृंगी मत्स्यं मृतं मांसं शनशाकं च काश्चिद्वै॥ अहो
 रात्रौ नरे पाकं संजीवी वहु बीजकं॥ ॥ राशकी शलकी गोको
 रवही कृष्णं लुप्यते मः॥ सुखं नृनि मायांति पितरं लुप्यते कारकाः
 ॥ उद्दिष्टं शिवनिर्मात्यं वसनं शवकर्मणं॥ आदि सप्तपवित्राणि द्वौ

हित्रकृतु पतितः॥ ॥ तुलसी शतपत्रं वनं द्रुतं जं व वं पकं॥
 तच्छरं माहृत्यैव पितृणां दत्तं मस्यं॥ ॥ तुलसी मोक्षदा वै
 वरातपत्रं धनागमं॥ भृंगं राजं सुखो भाग्यं वं पकं तेजदायकं॥ सद्ग
 नितं गरं वैवलो भाग्यं माहृत्येन च॥ संतुष्टाः पितरं चैव आदि पुष्पं
 फलं नृणां॥ ॥ बर्बरी कुमुदं कुण्डं केतकी करवीरयोः॥ जा
 तीदर्शनमात्रेण निराशाः पितरोगताः॥ ॥ बर्बरी हानितः
 कुण्डं नाशं केतकि नृपुदं॥ कुमुदं वधुना शत्रुकरवीरं धन

स्यं॥ जाती पुष्प प्रदानेन आमोदः पित्त रोग नाः॥ एतत्पुष्पं मक
र्तव्यं निराशाः पित्त रोग नाः॥ एतत्पुष्पं मक
र्तव्यं निराशाः पित्त रोग नाः॥ एतत्पुष्पं मक
र्तव्यं निराशाः पित्त रोग नाः॥ एतत्पुष्पं मक
र्तव्यं निराशाः पित्त रोग नाः॥ एतत्पुष्पं मक

मंयेवयदहिवनकंफलं॥मोदकःमिथुनापुलंगम्बकपं
शिवेगतिः॥इत्येतेउदकंवेवदद्यात्पितृदेवने॥संजु
ष्टोभवेनेयस्यश्राद्धेवात्यकारकः॥॥तिलेनजायते
उष्ट्रिऊरोनश्रोत्रवसुषी॥दध्नावनासिकाकण्ठःसीरंवा
रुष्टोदरं॥मथुनाकटिजातुवतोयेनहस्तपादयोः॥श्री
नेनसर्वंगात्राणिजायतेबलवीर्यवान्॥॥ॐ नमोस्तु

न त्वेपि नृगणाय संपूर्णं तुष्टं वसमस्तभावात् ॥ इत्यादिदिद
 ज्ञेयादिदं कर्तुं समस्त सर्वं पितृलोकदेव ॥ ततो वञ्चे वनमस्त
 रं साष्टांगं प्रणिपातयेत् ॥ ॥ मदपुष्पा रसेनोयेकी रित्वो
 घृते मधो ॥ सप्तभिश्चैव कीलातं प्रवदन्ती मणीषिताः ॥
 हस्तोदकं मया दत्तं जलश्यासीत्यकं तथा ॥ पात्रं पुष्पा न कं
 चैव दद्यात्तैव तु दक्षिणं ॥ ॥ सुगुहं कल्पयेद्गंगायमुना

नर्जनी भवेत् ॥ नर्मदा मध्यमांगुल्यां अनामा गोमती भवेत् ॥
 कनिष्ठानु भवेत्सिन्धुकर मध्ये तु सागरः ॥ एतदङ्गुष्ठम
 लेख्यं वृषतीर्धं प्रकल्पयेत् ॥ इति वा वंप्रकर्तव्यं कर्तव्यं
 वा निषेधकं ॥ वृषतीर्धं निति प्रोक्तं सर्वपापक्षया यव
 ॥ ॥ सुप्रोक्तं करिष्ये नदीर्घां पुश्च स्तथैव च ॥ शिवा
 आपस्तदा तेति दद्यात्पुष्पास्तं तथा ॥ ॥ गोश्च स्तजा

प्रकर्तव्या कुमारीपुजनं तथा ॥ केशवाराधनं चैव बहिर्द्वार
गणस्य तथा ॥ कपिलेश्वरं भीष्माद्यागवाञ्च पुज्यते तथा ॥ ॐ इ
दं ग्रन्थं गृहाण त्वं नमस्तस्यै नमोनमः ॥ ॥ मुनिषेकार्थ
र्थादं वचं दत्तं भूषणं तथा ॥ न कर्तव्यं पितुर्भक्तिः विश्वदेवेन
कारयेत् ॥ पितृलोत्रं प्रकुर्वीत ताम्रलातिनिवेदयेत् ॥ भूत
संस्तुतिं वेत्ता लाः पितुं हरंति तन्माणात् ॥ तदर्थं स एवार्थः य

पश्चाद्देवं विसर्जयेत् ॥ ॥ गयामगं गान्धर्वानां वास्यापितुः संवत्स
रदिने ॥ मन्त्रायां पितृदानेन नन्दोषो मनुर्वृत्तिः ॥ ॥ पितुः
मृत्युश्च नार्थाया नमिन्त्याहुः पितृस्य तथा ॥ पितृष्वशुभं न भग्नं कु
लानां सप्तपुत्रं देत् ॥ वनविंशतिविंशश्च षोडशो द्वादशस्य तथा ॥
एकादशो दशश्चैव वसुं देकोत्तरं शतं ॥ १०१ ॥ ॥ अस्यास्य
नकोषं छिन्ति यावाहनेन तथा ॥ शुभदानेन नृत्तुर्भीत्या देवाः सं

उद्यते स्तुता ॥ सर्वत्रैव धितुः प्रोक्तं पिता नर्पणं कर्मणि ॥ धितुः -- कोले
 तु अस्यां नृपि मिदता ॥ शर्मनं ध्यादिके कार्ये शर्मनं पणं कर्मणि
 ॥ शर्मणोऽस्य काले तु धितुः एतन्मक्षयं ॥ ॥ धवां कपन पितुः
 थयजुत ॥ आतुलो मे नयणी नो यज्ञजन्मसविधिः स्मृतः ॥ प्रानिने
 मे नयज्जन्मसरो यो वर्णं संकरः ॥ इति न्यायान् ॥ ॥ ॐ नमः श्री
 गदाधराय ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ अथ गया विधिः ॥ नवप्रथम
 दिने ॥ ॥ ॐ अथाभ्यनेध वहु सहस्रं जन्म फलमम फलप्रप्ति

कामो फलं तु नीर्धे स्नानमहं करिष्ये ॥ इति संकल्पविधिसमापत् ॥
 ॥ ॥ नवप्रथमं निमज्जपाठनमरं ॥ ॥ ॐ फलं तु नीर्धे पुण्यजले करो
 मि स्नानमाहृतः ॥ पितृणां विस्तृता कायभुक्तिं पुण्यं प्रसिद्धये ॥ इति
 पठेत् ॥ ॥ अहृतसंख्या वन्दते पितृभ्यां वन्दनं कर्तव्यं ॥ ॥ नतः
 नर्पणं ॥ ॥ अथासु कनोत्रा पिताऽमुकशर्मनं पुत्रा मिदं तिलोदकं
 न लेखेत् ॥ ॥ धितुः प्रीत्या मिपितुः स्वराज नर्पणं पर्यंतं पुत्रसर्वका
 कोष्ठं मुकं प्रीत्या मिपुत्रोत्पं ॥ ॥ नतो देवार्चनादिकं कर्तव्यं ॥ ॥

ॐ अथ नीर्य प्राप्ति निमित्त क पाद ए आहु म हं करिष्ये ॥ इति संकल्पः ॥
 ॥ ॥ त्वत्वे करीत्या पाद ए आहु ऊर्या न ॥ न द सं भवो पि पिण्ड दान मं
 व म पि क र्त्त वं ॥ ॥ तं तं तं दिन ए व म हान दी पश्चिम कूल तल
 नांग यो न र स्यां वे न शि लांग नान क र्म्मे क र्त्त वं ॥ ॥ न य प्वा ॥ प्रे
 न शिला यां कृत क र्त्त वं सं का रा यां आ वा न उप दि श्च कृतो प सृ त्यो द
 क्षि णा भि मु त्वा उप दि श्च ॥ ॐ क व वा लो न तः सो मो य म श्चे वा र्यः
 मा न था ॥ अग्नि वा ना व र्हि ष दः सो म पा पि नृ दे व ताः ॥ आ न हं नृ

महा भागा युष्मा भी र क्षि ण त्वि ह ॥ म दी यां पि न रो ये व कृ ते जा ताः
 स ना त नाः ॥ तेषां पि ण प्र दानार्थ मा ग तो स्मि ग या मि मां ॥ तै स र्वे
 नृ मि मा यां नृ आ हु ना तै न ता श्च तै ॥ इति पठित्वा पि नृ नृ वा स्वा आ
 व म्प सं ध्या व द न व आ णा पा मं हृ त्वा पु ण्द री का क्ष स्म र णे न आ
 दी य द व्या रि ति श्च ये त् ॥ ॥ ॐ अथा नृ क गो ब्रा णां पि नृ पि
 ना म ह प्र पि ना म हाना म नृ का नृ क र्त्त वं मा नृ पि ना म ह प्र पि ना
 म ह नी ना म नृ का नृ क दे वी नां मा ना म ह प्र मा ना म ह वृ द्धि प्र मा ना

महानां ममुका मुक शर्मणां मातामही प्रमातामही वृद्धिप्रमाना महीना
ममुकदेवीनां पुनन्मुक्तिमानः पुनन्मिलायां गयो आदमहं करिष्ये
॥ इति संकल्प्य ॥ ॥ षोडशदेवतं आर्द्रं पार्वणं इति कर्तव्यं तार्क
कुर्यात् ॥ दक्षिणादानपर्यंतं पार्वणं विधाय ॥ तद्देदिदक्षिणो यो
एविरपकृता पतत्यो दक्षिणाभिमुखो दक्षिणं यं दृष्ट्वा कथ्यमानो न
तः शनि आदिशा भवतीति तं दक्षिणं पठित्वा ते पुनरेव
पुनरुत्तिलोदका अतिदानरूपमावाहनं कुर्यात् ॥ ततस्तानि पा

थादीनि ॥ ॐ पित्रादिभ्यो नमः इत्येतेन क्रमेण पञ्चोपकारेण पि
त्रादीन् सर्वं पूज्य ॥ ॥ आग्रहस्तन्यपर्यंतं देवर्षिपितृमानवः ॥
नृप्यपुत्रपितरः सर्वं मातृमातामहादयः ॥ अनीतकुलकोटीनां स
प्रक्षीपति वासिनां ॥ आग्रहपुत्रानां लोकादिदमस्तु निलोदकी ॥
इति पर्वयद अतिरूपं मिलितुं पित्राद्यावाहनं कुर्यात् ॥ ॐ
अथा मुकगोत्रपितरमुकशर्मणैः पिताः स्वर्गेति तिलजलम
पुपावनपुतमिश्रं पायसादन्यतमपि तं पित्रे दद्यात् ॥ मातामः

हादि भस्मकादशोभ्यो यथादक्षिणं दद्यात् ॥ ततस्तेदक्षित उपवि-
 श्य स मूलदक्षिणा ग्राह्यं शान्तालीया ॥ ॐ कव्यबाल इत्यादि शान्तिमि-
 त्तं तं पूर्वलिखितं पठित्वा ते पुष्पकुरो पुष्पकुरो तिलोदका अलिदान
 रूपमावाहनं कृत्वा ॥ पूर्ववदभ्यर्च्य ॥ ॐ आब्रह्मसप्तपथ्ये मित्रा
 दितृनिता अलिदान रूपं पूर्ववदावाहनं कृत्वा ॥ पितृपितामहभ्यै
 वनर्थे वपुपितामह ॥ मातापितामही देवतर्थे वपुपितामही ॥ मा-
 तामहस्यपितावपुमातामह कादयः ॥ तेषां पितृणां मया दत्तं अक्ष-

य उपनिषदां ॥ इति यौगण्डिक मंत्रपुवार्य ॥ ॥ तिलघृत मधुज-
 लयुतं पुष्टिमितं यक्षकृतं मिलितं भोक्तादशोभ्य कपिणं द-
 द्यात् ॥ ॥ ततः षोडशी कर्म ॥ तथथा ॥ ॐ नमो रात्रि शुभ-
 मानपितामहानां नि यथादक्षिणं पञ्चगव्यं तिलयुतं पुष्टं वदक्षि-
 णं पुष्पं रात्रयं दद्यात् ॥ ॐ अस्मत्कुल मृता ये वगतिर्ये-
 षानि विद्यते आवाहयिष्येतां सवीन्द्रं पुष्टं तिलोदकैः ॥
 पुनः प्रीतामह पश्ये ॥ ॐ मातामह कुले ये वगतिर्येषां न विद्यते ॥

आवाहयिष्येतात्सर्वाद् भूतैर्लोकैः ॥ १ ॥ वन्द्यपदे ॥ ॐ
 वन्द्यवर्गकुलेयेवगतिर्येषां न विद्यते ॥ आवाहयिष्येतात्सर्वाद् भूतैर्लोकैः ॥
 इति निलकुशासनं ॥ ॥ इति नापर्ववत्प्रत्येक
 मावाहयिष्येतात्सर्वाद् भूतैर्लोकैः ॥ ॐ आवाहयिष्येतात्सर्वाद् भूतैर्लोकैः ॥
 आदिपर्ववदेकवारं न त्रितिलोकाज्जलिंदत्वा ॥ ॥ ततः पितृ
 ददेत् ॥ ॐ अस्मिन्कुले मृता ये वगतिर्येषां न विद्यते ॥ तेषां पुद्गराणां
 र्थं यद्भूमिपितृददाम्यहं ॥ १ ॥ मातामहकुलेयेवगतिर्येषां न विद्यते

ते ॥ तेषां पुद्गराणां र्थं यद्भूमिपितृददाम्यहं ॥ २ ॥ वन्द्यवर्गकुलेयेवगति
 र्येषां न विद्यते ॥ तेषां ० ॥ इमं ० ॥ ३ ॥ ॐ अज्ञानदन्ता ये केचि ये वगर्भेषु
 णिना ॥ तेषां ० ॥ इमं ० ॥ ४ ॥ ॐ अग्निदग्धाश्च ये केचिन्नाग्निदग्धास्तथा
 परे ॥ विष्टुर्बौरहना ये च तेभ्यः ॥ ५ ॥ दावदाहे मृता ये च सिंहव्याघ्रह
 नाश्च ये ॥ दंष्ट्रिभिः शृङ्गिभिर्घाति तेभ्यः ॥ ६ ॥ ॐ इन्द्रधनुः मृता ये च
 विषशस्त्रहताश्च ये आत्मा य पाति ते ये च तेभ्यः ॥ ७ ॥ अर एष वत्स
 निवने भुवया नृषया हता ॥ भूतप्रेतपिशाखाश्च तेभ्यः ॥ ८ ॥

ॐ ऐं ह्रीं वेदाभ्यामिह कालसूत्रे वये गताः ॥ तेषां ० इमं ॥ १० ॥ ॐ अनेक
 यातनासंख्या येनीता यमशायेकेः ॥ तेषां ० इमं ॥ १० ॥ अनेक यात
 नासंख्याः पुनर्लोकं वये गताः ॥ तेषां ० इमं ॥ ११ ॥ नरकेषु समस्तेषु
 यातनासु वये स्थिताः ॥ तेषां ० इमं ॥ १२ ॥ पञ्चमो निगता ये वयसि
 कीदृशरीशृयाः ॥ अथवाष्टस्यो नित्यानेभ्यः ॥ १३ ॥ जात्यनरस
 मस्तेषु प्रमत्तः स्येन कर्मणा ॥ मानुष्यं हर्षं नयेषां नेभ्यः ॥ १४ ॥ दि
 व्यभारि क्षभमिह्यापितरो वीक्षयायः ॥ मृता अस्मत्कृता ये वनेः

नः ॥ १५ ॥ ये केचित् श्रेतशृपेण वर्तते पितरो मम ते सर्वे तन्निमाया नृपि
 एतानेन सर्वदा ॥ १६ ॥ ये वा भववाक्यं वाक्येन्यजन्मनि वा भववाः ॥
 तेषां पिण्डो मया दत्तो ह्यस्य पुपतिष्ठतां ॥ १७ ॥ ॐ पितृवंशे मृता ये
 व मानववंशे वये मृताः ॥ गृहस्थसुरवध्वनां ये वा ने वा भववा मृताः ॥
 १८ ॥ ये मे कुलेषु प्रपिताः पुत्रदारयिवर्जिताः ॥ क्रियालोपगता ये व
 जात्यंधाः पंगवस्तथाः ॥ १९ ॥ विरूपा आमगर्भाश्च शीताशताः कुले
 मम ॥ तेषां पिण्डो मया दत्तोऽस्य पुपतिष्ठतां ॥ २० ॥ आबुल्लो येः

याश्च गर्भप्रीतिनाः॥ तासां॥ इमं॥ ४॥ अग्निदग्धाश्च याः काश्चिन्ना
ग्निदग्धास्तथापरा॥ विद्युद्यो हतायाश्च ताभ्यः॥ ५॥ अग्निदोहे मृता
याश्च सिंहव्याघ्रहताश्च याः॥ दक्षिणिः शृंगिभिर्हृदि ताभ्यः॥ ६॥
उद्ध्वनमृतायाश्च विषरात्रहताश्च याः॥ आत्मोपघातिनीयाश्च
ताभ्यः॥ ७॥ अरूपेवर्त्मनि वने यास्तु वा सुवयाहताः॥ भूतप्रेतपिशा
चैश्च ताभ्यः॥ ८॥ होहवेवाश्च तामिभ्राकालसूत्रे वयागताः॥ तासां॥ इ
मं॥ ९॥ अनेकयातनासंस्थो यानीता यमसायकैः॥ तासां॥ इमं॥ ११

अनेकयातनासंस्थोऽनेन लोकं वयागताः॥ तासां॥ इमं॥ १०॥ नरकेषु तमले
षु यातना सुवयास्थिताः॥ तासां॥ इमं॥ १२॥ पशुयोनिगतायाश्च पक्षकीट
सरीसृपाः॥ अथ वा हस्तयोनिस्था ताभ्यः॥ १३॥ जायन्त एतस्मिन् प्रसभ्यः
त्वेन कर्मणा॥ मानुष्यं दुर्लभं यासां ताभ्यः॥ १४॥ दिव्यनरिष्यभूमिष्वा
नातरो वा न्यवादयः॥ मृताश्च संस्कृतायाश्च ताभ्यः॥ १५॥ याका विप्रैरुह
येण वर्तन्ते मातरो मम॥ यासदीस्तु प्रिमायाः पुपिलदानेन सर्वदा॥ १६॥
या वा न्यवा वा न्यवा वा या न्यजन्मनि वा न्यवाः॥ तासां पिलो मया दत्तो म

सिंह बहादुर	
1.889	I

ASHA ARCHIVES

सय्यमुपनिष्ठतां ॥ १७ ॥ मातृवंशे मृतायाश्च पित्रुवंशे वया मृताः ॥ या
मेकलेतुप्रपिताः पुत्रदारविवर्जिताः ॥ १८ ॥ क्रियालोपगतायाश्चः
या न्यं धाः पंगवस्तथा ॥ १९ ॥ विरुपाश्रामगर्भाश्च शान्तान्तःकुले म
म ॥ तासां पिता मया दत्तो मस्य मुपनिष्ठतां ॥ २० ॥ आबुल्लेप
ः पित्रुवंशयाता मातृसन्धावंशभक्तमदीयाः ॥ कुलद्वये याममर्ष
गताश्च भृत्या लपोवाश्रितसेवकाश्च ॥ २१ ॥ मिश्रान्तिमखाः पशव
श्च घृता दृष्टा दृष्टाश्च कृत्तुपकारः ॥ जन्मान्तरयाममसंगता

श्च ताभ्यस्तथा पिता महंददामि ॥ २२ ॥ ॥ इति मातृषोदरी ॥ ॥
अथ मातृगर्भषोदरी ॥ निलकु राजलान्मादाय ॥ ॐ गर्भोषोदरी ॥
यत्पापं प्रादु कालउत्तमं ॥ तत्र कार्यमहं हत्वा आसनं ते ददाम्यः
हं ॥ १ ॥ गर्भं कुतेषु सर्वेषु मासि नैके न तेषु व ॥ तेषामहं श्रुवात्था
मि आसनं वदु सोपरि ॥ २ ॥ द्विजप्रेम्भः कृतघ्नेभ्यो हत्वा पुनरि
केषु व ॥ दर्भेषु पुदात्या मिदं देके श्रुति लैर्कृतं ॥ ३ ॥ ॥ पिता
ददत ॥ ॐ गर्भोदरगते दुःखं विषमे भूमि वत्सनि ॥ तस्य निष्कृप

नार्थाय मातृपितृद्वयं ॥ १ ॥ मासि मासि कृतं कृतं देदनाप
 रविपुत्र ॥ तस्य ० मातृ ॥ २ ॥ सर्वतो दशमे मासि सुपन्नं मातृपीड
 नं ॥ तस्य निष्कृतं यथापथि मातृपितृद्वयं ॥ ३ ॥ अग्निना शोषयेद्देहं
 त्रिंशो पोषणेन च ॥ तस्य ० मातृ ॥ ४ ॥ यावत्पुत्रो न भवति ता
 वद्मातुश्च शोचनं ॥ तस्य ० मातृ ॥ ५ ॥ पितृवै च क्रतुद्वयाणि
 कथानि विविधानि च ॥ तस्य ० मातृ ॥ ६ ॥ रात्रौ सूत्रं परीषाभ्यं
 भिद्यते मातृकर्मणो ॥ तस्य ० मातृ ॥ ७ ॥ अग्नौ हारं ता मा
 तुर्यावत्पुत्रो स्तिवात्क ॥ तस्य ० मातृ ॥ ८ ॥ पश्चात्जनयेत्तसु

त्रं जनयां परीवेदनं ॥ तस्य ० मातृ ॥ ९ ॥ पुत्रे व्याधितमायु
 तं मातायाः कंदकारिणी ॥ तस्य ० मातृ ॥ १० ॥ गात्रभङ्गं भवे
 मातुर्मृत्युरेव न शंसय ॥ तस्य ० मातृ ॥ ११ ॥ क्षुधया विह्वले
 पत्रे अन्नमाप्ता प्रयच्छति ॥ तस्य ० मातृ ॥ १२ ॥ शैथिल्ये प्रशवे
 प्राप्ते माता विंदति वेदनात् ॥ तस्य ० मातृ ॥ १३ ॥ माघे मासि
 निदाघे च शिशिरात्तपः ॥ तस्य ० मातृ ॥ १४ ॥ यम
 दारे महाघोरे पठि मातुश्च शोचनं ॥ तस्य ० मातृ ॥ १५ ॥ ए
 भिषादुशमिदं नैः पुत्रेऽसिद्धिभाजनं ॥ तस्य ० मातृ ॥ १६ ॥

श्रीपुत्रादत्तः १
 श्रीपुत्रादत्तः १

६ मं तिलमयं पितृं मधु सर्पसमं चितं ॥ ददामि तस्मै प्रेताय
 केसिसितयात्ताथे ॥ ताहानि जवगु ॥ ॥ अथ तिलपितृं ॥
 ॐ पिता माता च भार्या च भगिनी दुहिता पति ॥ पितृष्वसामा
 तृ भगिनी सप्तगोत्रा नितारयेत् ॥ इच्छेत् कुलवंसी तये
 वानिन्दाकुले न हि । तेषां पितृणो मया दत्तं मक्षीय मुपति
 ष्टतां ॥ १ ॥ ६ मं शक्तो मयं पितृं मधु सर्पसमं चितं ॥ द
 दामि तस्मै प्रेताय यः पीडां कुरुते मम ॥ यो मे प्रजां नाश
 यति जीवं नश्यति वा स्वयं तस्य प्रेतत्वं यायेत् न अक्षीय
 त्यतो येन पितृं दत्तोपतिष्ठ

मुपतिष्ठतां ॥ २ ॥ समीपत्र प्रमाणेन पितृं दद्याद्गया शिरे ॥ ३
 द्वरे सप्तगोत्रा नाकुलमेकोत्तरं शतं ॥ ३ ॥ इति त्रिपितृ गयोत्त
 रजुलसा ॥ ॥ लृप्तः ॥ मृते जन्मनि आद्ये द्वे अधिको वामतिष्ठुवा ॥
 भवेद्यदि कथं कुर्वीत पितृ दानादि कर्मसु ॥ व्यासः ॥ आद्ये द्वेपि
 नृकर्मेषु श्रेष्ठे रात्रि कर्मनः ॥ भानु वाणादिः खवसुश्च नृत्वांगानि
 संख्यया ॥ सपिण्डी करणश्चैव प्रथमा दृक्रियापि च ॥ दिन संख्या प्र

कर्तव्या नो ग्राह्या यद्विकस्यौ ॥ कथमाते मृतत्वा पितृधिके वा मृ
नस्पृह ॥ अथाह दिनमारभ्य कुर्यात्संख्या दिनस्पृह ॥ इति
पेतमुक्ति रोगपाणे ॥ ॥ ॥ लक्ष्मणपरत्वे पुष्प मातृक्यो ॥
माधवीतगरं कुण्डं कुबु कं मय के त्वं ॥ युधिक्
अलज्जैव कैरवंशतपत्रिणा ॥ तथा आहु निजकर्म
सि शुभा निव प्रसस्यते ॥

अथ षोडशस्तोत्रं ॥ जनार्दन नमस्ते स्तु विष्णवे पितृमुक्ति
दः ॥ गदाधराय देवाय तारकाय जगत्पते ॥ १ ॥ पंचक्रोश गया
क्षेत्रं क्रोश मे कं गया शिरं ॥ फलान्तिथी विष्णुपाद स्मरे ह्रदि
पुनः पुनः ॥ २ ॥ गयायां पितृरूपेण स्थितो देवो गदाधरः ॥
श्राद्धकाले स्मरेद्यत्तु पितृरूपी नमोस्तुते ॥ ३ ॥ पिता तु वस
वो देवो नमोस्तुभ्यं पुनः पुनः ॥ पितामह तथा रुद्रा प्रणामे
द्यत्त तं शिवं ॥ ४ ॥ प्रपितामहस्तथा दित्या काश्यपायन

मृतादि निधतो देव शंखचक्र गडाधरः ॥ प्रसन्नपुण्डरीकाक्ष प्रेतामुक्तनेमो सुते ३
मोजमः ॥ मरुते भयन मरुतेस्तु विश्वे देव नमस्तुते ॥ ५ ॥ अ
मृतानां च मूर्तानां पितृसोऽपि प्रतेजसा न मर्यामि
सहतेषां ध्यानिनां योगचक्षुषां ॥ इति षोडशितो
त्रं ॥ अथ सप्तदश विविक्तयुगयित्वा दशतिलुपु
अथ तिलाय त्रिपिरादानं ॥ अथो ध्याने धुता माया इति भूमि मा
जनी ॥ पुरीषप्रय विव्राणि हति फलु विष्टे पनं ॥ ॥ तिलाकुश

अथ लान्धाय आसनं देह ॥ त्रिपिरादभ्यः इदं तिलाकुश माश
नं स्वधा ३ त्रिवारं ॥ ॥ पिरादगृहीत्वा ॥ अथो ध्याने धुता माया इति भूमि मा
उपि त्रिकुलादेशानां मिषादानां कुलनहि ॥ धर्मे पिरादं मया द
त्रे मक्षय्यं मुच्यति वृत्ति ॥ १ ॥ इमं तिलमिषं पिरादं मया द
समीक्षितं ॥ ददा मितं मे प्रयाय यः पीडां कुरुते मम ॥ २ ॥

योमि प्रजां नारायति जीवं न रयति वा स्वयं ॥ तस्यै प्रतत्पत्तो येन
पिण्डोपतिष्ठतु ॥ ३ ॥ नितोद्वंद्वं ॥ त्रिपिराडितिलोद्वंद्वं प्रपति
ष्टिती ॥ पितामाता च भार्या चेति ॥ चन्दनाक्षतयज्ञोपवीतपु
ष्पं कलने वेद्यं धूपदीपं वस्त्रं ददेत् ॥ अथ प्रार्थना ॥ ॐ अ
नादिना धनो देव शरीरवक्त्रगदारा ॥ प्रसन्नपराङ्मुखाक्ष

पुतमृक्किपुराभव ॥ अत्रर्गं यदि ॥ दक्षिणा ॥ स्वयं स्व ॥
नितोपिराडितिलोद्वंद्वं स्वस्थानं पिराडनद्या
पूवाहयेत् कर्त्ता स्नानं ॥ पुनश्चादुत्थाने गत्वा आहुतं
गंध्यात् ॥ ॥ इति नितोपिराडं ॥ ॥ जगामदतसा भुक्ता
तप ॥ जगामदतसा लुब्धं सहसिजदामया त्याज्यं वा
ॐ हुने ध्वं कं धाया व वास च वक्त्रदाम भुङ्क्ता ये

लोनेव अग्नि का चो ब आहु कर्मणि नित्य सः ॥ जं पे भोजन
स्तेजो धि मोत्यं समाचरेत् ॥ ॥ जो पतु हरे ते सिद्धुः हुत म
जं प्रियं हरेत् ॥ भोजने हते वायु स्नाते विद्या प्रहारिणी ॥
उत्सृजे कति संपद्ये आहु काले धन क्षयः ॥ एवं विवेचि
क मणि धि मोत्यं विधीयते ॥ ॥ करे ए मा जने गात्रं
स्नाते वस्त्रं न कायदि ॥ स्नाने विष्टं भवेत्सुत्रं पुन स्नाने न
प्रयति ॥ ॥ विना आचमनं प्रा ह्य अवाक स्नापयेद्दि

जः ॥ ३ ॥ आयु मरुते जन्मत्रं हति स प्रकृतं सुकृतं ॥ ॥ यदे विवा
ह या कायांती धि देवा लयेतथा ॥ देशे पद च संग्रामे लुप्तं
न दोषयेत् ॥ ॥ काष्ठ पुष्टं देवा पि तृणा नि यहु संकुले ॥ मरि
का सनि वारायां लुप्तं न दोषयेत् ॥ ॥ अभय र सरीर स्या
ज चो भयेषु च ॥ देवाग्नि गुरु कार्ये च नित्य हा नि न दोषये
त् ॥ ॥ क्षुते धौ वा युग मने व तिता द्दि क भाषणे ॥ लुक्ता त्रिभ्य
च र्त्तु कर्म प्रा ता को म सुदुःखं ॥ कृत्यापश्चा श्रे जं मत्र

जंभायां विष्णुमुच्यते ॥ मार्जारकुक्कुटक्रोशत्या न गृहं त्वरं
 कपिं ॥ दृष्ट्वा च मयं चरेत्कर्मस्य दृष्ट्वा ज्ञातं विष्णुं यते ॥ देवा ह्यस
 त्पभाषी च तत्तु पुत्रवत्यजोत् ॥ ॥ दुष्टाकले स्थिते नंगाना
 राकायां हुताशत ॥ दुर्योत्थाने स्युः सन्निभस्य रं स मुचि
 भवेत् ॥ कौकाकयमले हाहा मुचिका हास हस नमः ॥ धियवि
 रुद्राय ॥ ॥ नासाग्रैव भवेत्कारी श्रात्रं भागी रथी तथा ॥
 धरणी च भवेद्देही तस्मादाद्य स्य माचरेत् ॥ आचमनया

विष्णु
 विष्णु

जलमध्याह्नादातं भक्षं शिशुख भोजनं ॥ दातां वनारं कंयां लिप्
 तिगृहि न जीवति ॥ ॥ वयं विष्णुं वरं हिंसां धनं वा तृणासिं पुरी ॥
 वयं भागीरथीं गंगां धन्यताराय तोग हरि ॥ ॥ दूषादकं कर्म फलं
 आयाजयेत्तदीं च कौशिक्यां नरे ॥ सात्या पुनर्जन्मान विधाते ॥
 भारु उरु वनं ॥ प्राणान्नायते यस्तु मुडी वस हगमिनी ॥
 सती च देवता तिर न दोषो मनु रवर्षात् ॥ ॥ संध्या शर्वपि
 रं धं पादशोषं तथेव च ॥ तत्र ते यपि वने वैव स्वात मुने पुरी

षष्ठः॥ इति स्मृतिः॥ गिरिः उल्लुखी मृगएज करीतत एजविह
जिज गंपतः॥ यदृशी दुपती हृदये दसति हज प कत कक
नामाधिसति॥ लुली दुपती क प ह॥ अहं धे धन लाभ
चतर्जनी शन नाशिली॥ क म मेत उ ह भं व अनानि करे
क क शंक॥ क निष्ठ केत ग अ ह त प व न त्वे पुष्ट क॥ मृग यन
च प गिरा मृति र ह न न व॥ च त व प पु का रेण त माहु पित
घाटंक॥ ॥ हृदये उ ५ क ह ह क वे मा हां त थै व वी॥ नि र हा

पितरौ यानि हृदये च वृषली पतिः॥ ॥ प्रथम यमि नृभुं जीत
॥ ती युं तु न लं वयेत॥ एक सूर्यः ह यो भुक्ता वि प्र चार उ
ल्लुखी मृगएज करीतत एजविह
लुली दुपती क प ह॥ अहं धे धन लाभ
चतर्जनी शन नाशिली॥ क म मेत उ ह भं व अनानि करे
क क शंक॥ क निष्ठ केत ग अ ह त प व न त्वे पुष्ट क॥ मृग यन
च प गिरा मृति र ह न न व॥ च त व प पु का रेण त माहु पित
घाटंक॥ ॥ हृदये उ ५ क ह ह क वे मा हां त थै व वी॥ नि र हा

स्वभावात् अथ ये विदुः शुक्लं च दूतं त्रिभिः ॥ ततश्च फलं भ
 कस्य स आहुता तर्पणं स्य ॥ तद्युक्तं हि न ॥ जपे हे मे तत्तादृशं
 लाभाय पितृजपेणे ॥ अथ यं च कं हतत्वा तु गिरिजया ॥ तत्रो ॥
 अजो वने रिति पठेत् ननु वचनं ॥ ॥ त्वं वने च पादादि हृत्वा
 रं च विजायते ॥ पितृणां सप्तपिण्डदाने पितृणां पुत्रावने जने ॥ पि
 तृणां चने पितृ कर्तृ क्रमतः परिकल्पयेत् ॥ ॥ आहुतं भूय प्रातरुषा
 य प्रकुर्वाद्यंतं वाचनं ॥ आहुतं कर्तुं ननु वीतदंताया वाचनं वचः ॥

॥ १८ ॥ प्रवेत्ता ॥ ॥ इति मंत्रोपनिषत्तज्ञाया मध्यया सप्तमं सूत्रं ॥ एष
 षष्ठी प्रकर्षादितीयाचारने सज्ज ॥ अथ दाने वक्तुं यी च श्रेष्ठा
 संवुधयस्तुता ॥ ॥ मार्कतेश्वरे ॥ वित्तो दध्मं पठि दध्मं यदध्मं वित्तं
 भूमिभु ॥ सूर्यास्तनमि तोषु तान् कुशान् रणैव कुरुयेत् ॥ ॥
 प्रथमा तर्पणं प्राज्ञा वाष्ट्या द्दक्षिणा विधी ॥ इति यमदग्निवचनं
 ॥ आरंभं पितृ दानं च पितृ पुत्रावने जने दक्षिणा आश्रमकल्पंति
 यं आहुतं स्वयं विधिः ॥ आवाहनं विसर्जनं तर्पणं तेषां न विद्यते ॥ ॥

पूर्वादिमातृश्राद्धं पारिषेत्तत्कं स्मृतं ॥ मन्त्रो ह्यपार्वणं चैव कुन्यात्
 श्राद्धं च तत्रैव ॥ ॥ तिस्रश्च येन पूजयेत् पूर्वोक्तस्मृतिजो ज्ञानवान् ॥ अ
 प्राप्नोति तदिदं नैव हि तस्मात्तस्मात्तस्मात् ॥ ॥ अथ कुरुवास्तथा
 तिस्रश्चित्रैः ॥ कुरुवास्तथा पुत्रोऽसि वृद्धाणां तिस्रश्चित्रैः ॥ त्वद्
 वित्तं त्विमया तत्र यस्याहं तामकीर्तयेत् ॥ ॥ कुरुवास्तथा पुत्रोऽसि
 गृहणामत्र ॥ कुरुवास्तथा पुत्रोऽसि त्वं पुत्रा विदधातुः ॥ पितृका
 र्थं हिता धार्य कुरुवास्तथा पुत्रोऽसि ॥ ॥ पुष्यगृहणामत्र ॥ माविंशदि

॥ कुरुवास्तथा पुत्रोऽसि त्वमाकुरु ॥ दिवता पूजता धार्य प्रार्थय ॥ दिव्यं
 स्वर्गं ॥ ॥ पुष्यं विकारपूर्वकं पुत्रं पित्रोऽनुदक्षिणं ॥ पार्वणं त्रैरिति
 नैव मेकं ॥ दिव्यं चैव चार्जयेत् ॥ ॥ तिस्रश्चित्रैः ॥ तुलशीगृहणामं
 त्र ॥ देवित्वं त्रिभिर्भिन्ना पूर्वमद्विक्तेषु मुनिश्वरैः ॥ नेमोगमंस्तुलशी
 पार्यं हरिप्रिये ॥ प्रसीद मम देवेसि पुष्यं हरे पतसे ॥ क्षीरं मध
 योऽस्तु तुलसीमुत्पातयाम्यहं ॥ ॥ स्तोत्रं जूला तुलशी त्वं नम्यहं
 धारय ॥ ॥

